

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	101
Land:	Aserbajdsjan
Kilde:	Landinfo
Titel:	Temanotat. Aserbajdsjan: Journalister og ytringsfrihet
Udgivet:	25. november 2010
Optaget på baggrundsmaterialet:	10. januar 2011

Temanotat

Aserbajdsjan: Journalister og ytringsfrihet

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og Justis- og politidepartementet til enhver tid har behov for kunnskap om for å kunne løse sine oppgaver.

Landinfos rapporter og temanotater er basert på opplysninger fra både offentlige og ikke offentlige kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder. Kilder som av ulike grunner ikke ønsker å bli offentliggjort, er ikke nevnt ved navn.

Opplysningene som blir lagt fram i rapportene og temanotatene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos rapporter og temanotater er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som rapportene omhandler.

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Alle henvendelser om Landinfos rapporter kan rettes til:

Landinfo
Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon

Storgaten 33 A

Postboks 8108 Dep

N-0032 Oslo

Tel: 23 30 94 70

Fax: 23 30 90 00

E-post: mail@landinfo.no

www.landinfo.no

Temanotat **Aserbajdsjan: Journalister og ytringsfrihet**

SUMMARY

The critical media are working under difficult conditions in Azerbaijan. The regime is repressive and authoritarian and various methods are used to control and suppress critical views and opinions. Significant points in this note is the situation for the oppositional press, freedom of the media, where to draw the line between acceptable and non-acceptable critics and how the government respond to critic that is regarded as unacceptable. Several journalists have been sentenced for defamation, while others have been sentenced for circumstances that have nothing to do with journalism. Different sources claim that several of these cases may be fabricated. The electronic media are in complete control of the government. The opposition has its own small newspapers. In general there is a high degree of self censorship in the country. An absolute limit for what is not tolerated is direct critic of the president, his family and closest allies.

SAMMENDRAG

Den kritiske journalistikken har vanskelige kår i Aserbajdsjan. Regimet er repressivt og autoritært og bruker en rekke ulike metoder for å kontrollere og undertrykke kritiske ytringer og meninger. Sentrale temaer i dette notatet er situasjonen for den opposisjonelle pressen, mediefriheten, hvor grensene går for hva som aksepteres av kritikk og hvordan myndighetene reagerer på kritikk som de finner uakseptabel. Flere journalister er blitt dømt for ærekrenkning, mens andre er blitt dømt for forhold som ikke har noe med journalistikk å gjøre. Ulike kilder hevder at flere av disse sakene kan være fabrikkerte. De elektroniske mediene er fullt ut kontrollert av myndighetene. Opposisjonen har sine egne små aviser. Generelt er det en høy grad av selvsensur i landet. En absolutt grense for hva som ikke tolereres, er kritikk av presidenten og hans nærmeste.

INNHold

1. Situasjonen generelt.....	5
1.1 Det politiske bakteppet	5
1.2 Mediene og opposisjonen	5
2. Mediefrihet	6
2.1 Sensur og selvsensur.....	6
2.2 Ærekrenkning	7
2.3 Utenlandske medier og FM-båndet	8
2.4 Tillatelse til fotografering m.m.....	8
2.5 Innsending innen ti dager	9
2.6 Forbud mot bruk av leiligheter	9
2.7 Andre skjerpelser.....	9
2.8 Svarteliste	9
2.9 Medienes tilgang til informasjon.....	10
3. Myndighetenes reaksjoner på kritisk journalistikk	10
3.1 Hvor går grensa for det tillatte?.....	10
3.2 Uformelle straffereaksjoner	11
3.3 Formelle straffereaksjoner	13
3.4 Elmar Huseinov	14
3.5 Novruzali Mamedov	15
3.6 Eynulla Fatullayev	15
3.7 Bloggerne Adnan Hajizade og Emin Milli	16
4. Referanser.....	17
4.1 Skriftlige kilder.....	17
4.2 Muntlige kilder	20

1. SITUASJONEN GENERELT

1.1 DET POLITISKE BAKTEPPET

På papiret er det demokrati, maktfordeling, ytringsfrihet, mediefrihet m.m. i Aserbajdsjan. I praksis er det meste av makten samlet hos presidenten og hans nærmeste krets. Valgene i landet er manipulerte og falsifiserte. Regimet må sies å være autoritært og repressivt (U.S. Department of State 2010). I november 2009 var det 68 politiske fanger i landet (Peace and Democracy Institute, intervju november 2009).

Domstolene er ikke uavhengige, og mange straffesaker er fabrikkerte. Korrupsjon er et utbredt fenomen, på nær sagt alle områder i samfunnet, inkludert i rettsapparatet. Transparency International (u.å.) plasserer Aserbajdsjan på 143. plass på listen for 2009 over verdens minst korrupte land. Det er mulig å kjøpe seg en domstolsavgjørelse (Musavat lokallag, intervju november 2009).¹ Generelt kan utfallet i en straffesak avhenge av hvor mye penger en er villig til å betale eller om en kjenner noen i systemet (Aran Human Rights Center, intervju november 2009). I saker som styresmaktene oppfatter som viktige, vil utfallet være styrt direkte av presidenten og hans stab (Popular Front; Musavat; Liberal Party, intervju november 2009).²

Maktapparatet, særlig politiet, er kjent for en hardhendt behandling. Regimet har i dag kontroll over makten, og det råder en generell frykt i befolkningen.

Myndighetene har langt på vei full kontroll over de aller fleste medier. Enkelte kritiske artikler får passere, men regimet selv definerer at, eller når, noen har gått for langt. Pressefriheten er svært begrenset (Popular Front, intervju november 2009). Tidligere var den landsdekkende tv-kanalen ANS kjent for å være relativt objektiv og uavhengig. Men etter å ha vært stengt i fem måneder fra november 2006 og deretter fått problemer med sendelisensen, har kanalen tonet ned sin kritikk av myndighetene (Utrikesdepartementet 2008, s. 4).

1.2 MEDIENE OG OPPOSISJONEN

Fjernsyn og radio er de mest innflytelsesrike mediene i Aserbajdsjan (Grono 2010, s. 85).³ Disse er i praksis fullt ut kontrollert av myndighetene (Popular Front, intervju november 2009). Det statlige fjernsynet preges av lav kvalitet (Eurasianet 2009). Kritisk, undersøkende journalistikk er det lite av (Grono 2010, s. 93). Det er noe mer mangfold innenfor de trykte mediene. Det har sammenheng med at det ikke kreves lisens for å drive trykte medier. Men viktigere er det kanskje at disse mediene har

¹ Musavat er et opposisjonsparti.

² Popular Front, Musavat og Liberal Party er opposisjonspartier.

³ Magdalena Frichova Grono er forfatter av kapitlet om Aserbajdsjan i Freedom House sin rapport *Nations in Transit 2010*. I en fotnote i rapporten (s. 83) heter det at meninger som kommer til uttrykk i rapporten, er forfatterens.

liten utbredelse slik at myndighetene ikke ser på dem som en trussel (International Crisis Group 2010, s. 15).

Flere opposisjonspartier har sine egne aviser, for eksempel har Musavat sin Yeni Musavat. Men generelt var det flere opposisjonsaviser tidligere (Musavat, intervju november 2009). Mange opposisjonsaviser har gått over til å bli myndighetstro, mens andre praktiserer selvsensur. Det er bare avisen Azadliq som tør å kritisere myndighetene, noe som har gitt avisen gjentatte problemer (Popular Front, intervju november 2009).

Alt i alt er det lite opposisjonell journalistikk i Aserbajdsjan. Det er få opposisjonsaviser, og opplagene er svært lave. Myndighetene legger hindringer i veien blant annet gjennom prispolitikken på papir, distribusjon osv. Særlig utenfor Baku kan det være store problemer med distribueringen. De aller fleste trykkerier er kontrollert av myndighetene. Opposisjonsavisene har en svak økonomi. Det skyldes lave annonseinntekter, lave opplag og høye omkostninger. De regjeringsvennlige avisene har en uproporsjonal stor del av annonsene med tilhørende inntekter. Mange bedrifter tør simpelthen ikke annonsere i opposisjonspressen i redsel for represalier fra myndighetene (Turan Information Agency, intervju november 2009).⁴ Flere aviser har måttet stenge etter illeggelse av kraftige bøter (Grono 2010).

Opposisjonelle røster og opposisjonspartier har vanskelig for å slippe til på tv. Azerbaijan Democratic Party (ADP) (intervju, november 2009) hevder for eksempel at de konsekvent blir nektet tilgang til tv. Partiet forsøker i stedet å få sin informasjon spredt via BBC og andre utenlandske medier.

2. MEDIEFRIHET

De fleste kilder synes å mene at mediefriheten har fått dårligere kår de senere årene. Det har vært et økt antall angrep på mediene og kritiske ytringer, noe som illustrerer statens vilje til å kontrollere samfunnet (International Crisis Group 2010, s. 14). Ifølge Reporters Without Borders (u.å.) sin pressefrihetsindeks ligger Aserbajdsjan helt nede på 146 plass av 175 land i 2009. I 2003 lå landet på 113 plass av 166. Freedom House gir Aserbajdsjan 6,75 på en skala fra 1 til 7 der 1 er størst grad av uavhengighet for mediene. Kilden begrunner avgjørelsen med at myndighetene kontinuerlig slår ned på alle former for uavhengig rapportering og med den røffe behandlingen av kritiske journalister (Grono 2010, s. 85–86).⁴

2.1 SENSUR OG SELVSENSUR

Det var sensur i Aserbajdsjan fram til 1998. Alle artikler som skulle publiseres, ble gjennomgått av et statlig sensurorgan på forhånd. Det som ikke falt i smak hos myndighetene, ble tatt ut. Etter opphevelsen av sensurordningen var det en kort

⁴ Turan regnes for et pro-opposisjonsorgan.

⁴ Karakteren 6,75 reflekterer en konsensus mellom Freedom House, dens rådgivere og Magdalena Frichova Grono, forfatteren av kapitlet om Aserbajdsjan i Freedom House sin rapport *Nations in Transit 2010*. Det framgår av en fotnote på s. 83 i Grono 2010.

periode da man trodde man kunne skrive det man ville. Den gangen kunne man, i motsetning til i dag, kritisere systemet og regjeringen. Men snart kom det andre kontrollmekanismer i form av selvsensur og økonomiske tiltak (Turan Information Agency, intervju november 2009).

Landguiden hevder at til tross for problemer med fengslinger av, og tiltaler mot, journalister var det en livlig debatt og kritikk av myndighetene på mange områder den første tiden etter 1998. I dag derimot vil nesten alle journalister praktisere selvsensur når de skriver om regjeringen og andre i maktposisjoner. Det gjelder ikke minst omtale av presidenten, hans gjøremål og familie. Myndighetene har lyktes i å erstatte sensur med selvsensur gjennom systematiske angrep og trakassering av kritiske journalister (International Crisis Group 2010, s. 14).

2.2 ÆREKRENKNING

Aserbajdsjan har straffebestemmelser for ærekrenkning, det framgår av straffelovens §§ 147 og 148⁵ (Criminal Code 2000). Den som ærekrenker, kan straffes med inntil tre år i fengsel. Bestemmelsene har i flere tilfeller blitt brukt mot journalister. Både myndighetspersoner, forretningsfolk og andre i sentrale posisjoner har anmeldt journalister. Europarådet, OSSE, ARTICLE 19 og flere andre har anmodet Aserbajdsjan om å ta bort bestemmelsene om at noen kan straffes med fengsel for ord og meninger (ARTICLE 19 2009a). Ifølge Europarådets kilder, representanter for det sivile samfunnet, har antall rettssaker mot journalister på grunn av ærekrenkninger økt (Council of Europe 2010, s. 5).⁶ U.S. Department of State (2009, s. 14) hevder at antall straffeforfølgelser på grunn av ærekrenkninger økte i løpet av 2009.

Myndighetene forsvarer loven med at ytringsfrihet ikke innebærer retten til å krenke andre. En rekke land, inkludert de europeiske, har straffebestemmelser for ærekrenkning. Straffeforfølgning av journalister har blitt unntaket heller enn regelen de senere år. Myndighetene hevder også at antall saker mot journalister for ærekrenkning har sunket de senere årene. I 2009 var det 32 saker, mens det var 103 i 2007. Videre hevder myndighetene at de fleste av de 32 sakene i 2009, ble avvist av retten. De som mente seg ærekrenket i 2009, krevde til sammen tre millioner AZN⁷

⁵ Article 147. Slander

147.1. The slander, is distribution of obviously false information which discredit honor and dignity of any person or undermining his reputation in public statement, publicly or in mass media shown products – is punished by fine of hundred up to five hundred of the nominal financial unit, or by public works for the term of till two hundred forty hours, or by corrective works for the term of up to one year, or imprisonment for the term of up to six months.

147.2. The slander, which is connected with accusation of committing serious or especially serious crime – is punished by corrective work for the term of up to two years, or deprivation of freedom for the term of up to two years, or imprisonment for the term of up to three years.

Article 148. Insult

The Insult, is deliberate humiliation of honor and dignity of a person, expressed in the indecent form in the public statement, publicly or in mass media shown product – is punished by fine of three hundred up to one thousand of the nominal financial unit, or by public works for the term of up to two hundred forty hours, or by corrective work for the term of up to one year, or imprisonment for the term of up to six months.

⁶ I en fotnote oppgir Europarådets rapport, under henvisning til ”the Media Rights Institute”, følgende tall for rettssaker mot journalister: 14 i 2005, 29 i 2006, 103 i 2007, 63 i 2008 og 32 i 2009.

⁷ 1 manat (AZN) er 7,5 norske kroner (oktober 2010).

for den skade de var blitt påført. Retten ila til sammen 20 000 AZN i oppreisning (Council of Europe 2010, s. 22–23).

Flere kilder, blant andre Human Rights Watch, hevder at myndighetene bruker ærekrenkningsbestemmelsene for å true og straffe journalister som uttrykker kritiske meninger. I perioden november 2008 og ut 2009 ble minst ni journalister dømt for brudd på §§ 147 og 148. Straffene varierte fra seks måneders betinget fengselsstraff til ett års ubetinget fengselsstraff (Human Rights Watch 2010).⁹ Det er bare journalister i opposisjonspressen som har blitt dømt for ærekrenkning (Abbasov 2009).

2.3 UTENLANDSKE MEDIER OG FM-BÅNDET

I januar 2009 trådte en ny lov i kraft som gjorde det forbudt for utenlandske selskaper å sende på FM-båndet i Aserbajdsjan. Det berørte BBC, Radio Free Europe/Radio Liberty (Radio Azadliq), Voice of America og Europa Plus (Council of Europe 2010, s. 10). De tre første internasjonale stasjonene kan nå bare høres via kabelnett, internett, kortbølgen eller satellitt. Radio Free Europe/Radio Liberty mistet dermed 90 prosent av lytterne (Grono 2010, s. 94).

Lovendringen ble kritisert av mange presseorganisasjoner, Europarådet og andre organisasjoner. Myndighetene forsvarte lovendringen med at sending av utenlandske stasjoner på det lokale nettet er i strid med loven. Det ville også være i strid med internasjonal standard og praksis. Ingen av Europarådets medlemsland tillater utenlandske radiostasjoner å sende på det lokale FM-nettet, ifølge myndighetene. Når det gjelder Europa Plus, så hevder myndighetene at den spesielle lisensen de hadde ble fratatt dem etter brudd på loven om kringkasting (Council of Europe 2010, s. 27–28).

2.4 TILLATELSE TIL FOTOGRAFERING M.M.

Etter en folkeavstemning i mars 2009 ble Konstitusjonen endret slik at det ble forbudt å filme, fotografere og gjøre lydopptak av personer uten forutgående tillatelse.⁸ Myndighetene formaliserte dermed en tidligere uformell overvåkningsmekanisme med tilhørende restriktiv praksis (International Crisis Group 2010, s. 16). Venezia-kommisjonen er blant dem som kritiserte endringen.⁹ Den hevder at endringen kunne skape et problem fordi bestemmelsen ikke inneholder noen unntak for offentlige møter eller møter med offentlig interesse. Journalister og fotografer kunne dermed bli hindret i sitt arbeid på grunn av kravet om samtykke. Venezia-kommisjonen hevder videre at særlig journalister fra de elektroniske mediene kunne risikere å bli utestengt fra å dekke møter av offentlig

⁹ Hver av dem fikk følgende straffer: 1 år ubetinget, 6 mnd. ubetinget, 6 mnd. ubetinget, 4 mnd. ubetinget, 3 mnd. ubetinget, 6 mnd. betinget, 6 mnd. arbeid, 6 mnd. arbeid og 1 år arbeid.

⁸ Endringen i Konstitusjonen kom 18. mars 2009 i form av en tilleggssetning til paragraf 32. Den lyder: “No one shall be followed, filmed, photographed, recorded, or subjected to any other similar actions without his or her knowledge or despite his or her disapproval, except when such actions are prescribed by law.” (som sitert i Council of Europe 2010, s. 9). I februar 2010 ble loven om massemedier og loven om innhenting av informasjon endret tilsvarende.

⁹ Venezia-kommisjonen er et rådgivende organ for Europarådet (Council of Europe). Synspunktene til kommisjonen framkommer i Council of Europe (2010) sin rapport.

interesse. Dersom en journalist gjør opptak av en situasjon der en offisiell person framstår som korrump, kan en risikere at det er journalisten som blir straffet og ikke den korrupte personen (Council of Europe 2010, s. 9–10). Myndighetene benekter at bestemmelsen gjelder alminnelig journalistisk virksomhet. Den er bare ment for å beskytte privatlivets fred (International Crisis Group 2010, s. 16). International Crisis Group (2010, s. 16) stiller seg imidlertid tvilende til en slik forsikring. Lederen av "New Generation journalists' union", Arif Aliyev, hevder at loven viser at det ikke er gjort noen unntak for journalister; loven er absolutt. Og det til tross for at myndighetene i forbindelse med folkeavstemningen lovte at det skulle gjøres unntak i noen tilfeller (Kazimov 2010). Ifølge Reporters Without Borders (2010b) blir lovbestemmelsen brukt til å legge hindringer i veien for medienes arbeid og det til tross for at myndighetene hadde lovt å ikke bruke loven mot journalister. I enkelte tilfeller har journalister blitt nektet å filme sivile politifolk mens de oppløser ulovlige demonstrasjoner (International Crisis Group 2010, s. 16).

2.5 INNSENDING INNEN TI DAGER

I mars 2009 ble loven om massemedier endret slik at alt som blir publisert skal sendes inn til et spesielt regjeringsorgan innen ti dager. Dersom utgiver forsømmer seg mot denne bestemmelsen, kan myndighetene be domstolene avgjøre at utgiver ikke får publisere noe på to måneder (Human Rights Watch 2010). Lovendringen kan føre til ytterligere vilkårlig maktutøvelse, samtidig som endringen medførte en straffeskjerping for brudd på denne type bestemmelser (International Crisis Group 2010, s. 16).

2.6 FORBUD MOT BRUK AV LEILIGHETER

Mange opposisjonsaviser har svært dårlig økonomi. Samtidig er husleia ofte svært høy for næringslokaler. Derfor har flere av disse avisene sine lokaler i leiligheter beregnet på å bo i. Men i oktober 2009 trådte en ny bestemmelse i kraft som satte forbud mot slik bruk av leiligheter uten forhåndsgodkjenning. En slik godkjenningsordning kan føre til en vilkårlig håndheving (International Crisis Group 2010, s. 16).

2.7 ANDRE SKJERPELSER

Også andre endringer i loven om massemedier våren 2009 kan sees som en forverring av mediefriheten. Dersom en utlending eller en person uten høyere utdanning blir ansatt som redaktør, kan publikasjonen bli suspendert eller nedlagt. Samme straff er det for å misbruke ytringsfriheten eller sine rettigheter som journalist to ganger i løpet av et år. Også den som distribuerer informasjon som kan skade statens sikkerhet eller den offentlige ro og orden, kan risikere at publikasjonen blir suspendert eller nedlagt (Grono 2010, s. 95).

2.8 SVARTELISTE

Det finnes en såkalt svarteliste for aviser, og i august 2010 sto 77 aviser på lista.¹⁰ Det er Presserådet, en offentlig, uavhengig institusjon for pressen selv, som fører aviser den mener har brutt etiske retningslinjer og for eksempel drevet med

¹⁰ Lista er tilgjengelig på denne adressen: <http://en.apa.az/news.php?id=127229>.

pengeutpressing, opp på lista. Presserådet hevder at hensikten med lista er å gjøre folk oppmerksomme på aviser som ikke er til å stole på. Europarådet gir uttrykk for forståelse for tiltak som kan bidra til å profesjonalisere pressen, men mener at en slik liste ikke er veien å gå. Samtidig stiller Europarådet seg kritisk til at Presserådet skal være det eneste organet som har myndighet til å inkludere og ekskludere aviser fra lista. Mange aviser har protestert mot å bli plassert på lista, og Europarådet mener det er stor mulighet for partisk behandling av aviser (Council of Europe 2010, s. 10). Myndighetene påpeker at Presserådet bidrar til å løse konflikter mellom leserne, offentlige personer og avisene. Mange saker mot pressen unngår dermed å havne i retten (Council of Europe 2010, s. 26).

2.9 MEDIENES TILGANG TIL INFORMASJON

En egen lov¹¹ skal regulere medienes tilgang til informasjon fra myndighetene. Loven som kom i desember 2005 ble sett på som et viktig tiltak for å etablere et mer åpent samfunn. Men i likhet med flere andre lover er det ofte et stort sprik mellom teori og praksis i Aserbajdsjan. Flere organisasjoner har kritisert myndighetene for ikke å ha gjennomført loven i praksis. Det offentlige mangler mekanismer for å følge opp henvendelser, tidsfrister blir ikke overholdt og det bes stadig om nye opplysninger før det svares. Det ser ut til å råde en slags hemmelighetskultur i det offentlige. Og det finnes ingen sanksjonsmidler overfor myndighetspersoner som nekter å følge loven (ARTICLE 19 2009b).

3. MYNDIGHETENES REAKSJONER PÅ KRITISK JOURNALISTIKK

3.1 HVOR GÅR GRENSA FOR DET TILLATTE?

Selv om det er begrenset, så forekommer det stadig kritiske uttalelser og artikler i mediene. Og følsomme temaer som korrupsjon blir diskutert. Det sentrale spørsmålet blir da: Hva godtar myndighetene av kritiske uttalelser og artikler, og når reageres det? Med andre ord, er det mulig å identifisere en slags grense for akseptert kritikk? I hvilke situasjoner reageres det og når reageres det ikke?

Mange journalister blir dømt for forhold som ikke har noe med journalistikk å gjøre. Disse sakene kan være fabrikkerte, der den egentlig grunnen kan være uønskede ytringer. I slike tilfeller kan det være vanskelig å vite nøyaktig hva myndighetene har reagert på. Også ved uformelle sanksjoner som overfall, slag, spark og lignende kan det være vanskelig å vite med sikkerhet hva årsaken er, selv om det er nærliggende å kople det til for eksempel en konkret artikkel som er publisert.

Grensa for det akseptable ser ut til å variere blant annet etter hvor stabil situasjonen i landet er. I forbindelse med valg kan det være at myndighetene tolererer mindre av kritiske artikler. Situasjonen har da ofte blitt urolig med demonstrasjoner etter påstander om valgfusk. Generelt sett er det myndighetene som til enhver tid definerer

¹¹ The Law on the Right to Obtain Information in Azerbaijan.

grensene for det akseptable. Men også enkeltpersoner, for eksempel forretningsfolk, kan reagere med for eksempel anmeldelse for ærekrenkning. Og deres toleransegrense er nok avhengig av hvor truende de oppfatter artikkelen eller uttalelsene. Korrupsjon er et tema som har ført til flere reaksjoner fra mektige personer. Det kan være farlig å kritisere en person for korrupsjon, særlig hvis vedkommende befinner seg høyt oppe i systemet (menneskerettighetsorganisasjoner i en region, intervju november 2009).¹² Dersom en journalist utfordrer en mektig person, vil det temmelig sikkert komme en reaksjon (Peace and Democracy Institute, intervju 2009). Sammenhengen mellom politikk og økonomi er nær i Aserbajdsjan. Mange politikere har store økonomiske interesser. Det kan ikke utelukkes at myndighetspersoner bruker sivile personer til å trakassere journalister.

En rekke kilder synes å være enige om ett forhold: En klar grense for hva man kan si eller skrive går ved det å kritisere presidenten og hans familie (Peace and Democracy Institute, intervju 2009). Denne grensen synes absolutt.

Myndighetene kan tillate kritikk dersom den ikke oppfattes som en trussel. Alma er en liten avis som tilhører ungdomsorganisasjonen Dalga. Opplaget er svært lite, og myndighetene ser ikke ut til å bry seg særlig med innholdet. Men etter hvert som Dalga også begynte å publisere stoff på nettet, har myndighetene fått økt interesse for aktiviteten (Dalga, intervju november 2009).

I november 2009 ble to bloggere, Adnan Hajizade og Emin Milli, dømt til 2 og 2 ½ års fengselsstraff for "hooliganisme". Mange kilder mente at dommene var fabrikkerte og at den egentlige grunnen til straffen var at de hadde publisert en video som kunne oppfattes som en kritikk av presidenten. Enkelte kilder mente at det kom som en overraskelse at myndighetene slo til akkurat denne gangen, for det var ikke første gang det var blitt publisert denne type video (Peace and Democracy Institute, intervju 2009). Andre mente at det var nokså åpenbart at myndighetene ville slå til fordi videoen var en satirisk og dårlig skjult kritikk av presidenten (Dalga, intervju november 2009). Hajizade og Milli markerte seg tidlig i de sosiale mediene. Det var derfor det var akkurat disse som ble tatt. Myndighetene ville sende ut et klart budskap gjennom de harde straffene (Popular Front, intervju november 2009).

3.2 UFORMELLE STRAFFEREAKSJONER

Myndighetene og andre maktpersoner bruker en rekke virkemidler for å kontrollere den kritiske pressen. Det kan dreie seg om alt fra muntlige advarsler til i ett tilfelle drap (ARTICLE 19 2009c). Trakassering av "brysomme" journalister er ikke uvanlig. Noen mottar truende, anonyme telefonoppringninger. Andre blir utsatt for regelrette fysiske overgrep. I 2008 gjaldt det seks journalister. I fem av disse tilfellene var handlingen utslag av en emosjonell reaksjon. Det var i disse tilfellene ikke særlig høytstående personer som var blitt kritisert, men mer folk i mellomsjiktet (Turan Information Agency, intervju november 2009). Kilden legger til at trakassering av journalister er svært utbredt og at gjerningsmennene kan regne med straffefrihet. I juli 2010 ble to journalister overfalt av ukjente gjerningsmenn. Journalistene forsøkte å ta bilde av en luksusvilla som angivelig skulle være eid av

¹² Kildene ønsker ikke å stå fram offentlig.

transportministeren. Gjerningsmennene truet med at de skulle overvåke journalistene de neste seks månedene (RFE/RL 2010b).

Reaksjoner kan komme i form av mer praktiske, økonomiske og administrative forhold. Aviser kan bli nektet trykking, eller prisen på trykking eller papir settes urimelig høyt. Noen får problemer med lokaler. Private radio- og tv-stasjoner som sender regimekritiske program, kan miste lisensen (Landguiden). Noen blir nektet adgang til offentlige møter eller blir ikke invitert til møter av offentlig interesse (Turan Information Agency, intervju november 2009). Andre journalister har blitt nektet adgang til lokalene til sin egen avis. Det gjaldt for eksempel journalistene i Azadliq som 2. august 2010 ble utestengt fordi avisen skyldte penger til et statlig eid publiseringshus (RFE/RL 2010d).

Det viktigste for myndighetene synes å være å kvele, eller begrense den kritiske journalistikken. Straff, i hvert fall fengselsstraff, som virkemiddel er i seg selv ikke nødvendigvis det primære. Bruk av fengselsstraff vekker oppmerksomhet, og landet utsetter seg for kritikk. Myndighetene vil derfor i mange tilfeller først forsøke å overtale journalisten til å endre atferd, til å samarbeide eller til å skrive om ikke-kontroversielle temaer. En journalist som har gått over streken, kan også bli tilbudt penger for å skrive annerledes. Hva som videre vil skje dersom journalisten ikke vil samarbeide, er avhengig av den enkeltes posisjon. Også redaktøren kan rammes, særlig dersom det er en slags linje i skriveriene. Dersom det er et enkeltstående tilfelle, er det først og fremst journalisten som rammes. Men selv i slike tilfeller kan redaktøren bli utspurt av myndighetene om hvorfor han tillot artikkelen. Reaksjonene vil også kunne avhenge av hvorfor journalisten har skrevet en kritisk artikkel. Noen journalister gjør det av politiske grunner, mens andre gjør det på grunn av penger. For øvrig er det ikke bare myndighetene som reagerer på kritiske artikler. Også private, for eksempel forretningsfolk, kan reagere på artikler som er kritiske til dem. Ofte får de leiefolk til å "ta seg av saken" (Turan Information Agency, intervju november 2009).

I enkelte tilfeller driver myndighetene rene svertekampanjer. Det var tilfellet i 2008 da det rammet den kritiske journalisten Agil Khalil. I stedet for å etterforske et overfall på Khalil hevdet myndighetene at han var blitt angrepet av sin homofile kjæreste. I Aserbajdsjan kan homofili være stigmatiserende. I 2005 gikk det utover en opposisjonspolitiker. Regjeringsvennlige media insinuerte at leder for Popular Front, Ali Harimli, var homofil (International Crisis Group 2010, s. 15).

Enkelte journalister har blitt kidnappet. Det gjaldt for eksempel Bahaddin Haziyeiev i 2006. Han sluttet deretter å skrive kritiske artikler. Andre har valgt å forlate landet etter å ha blitt truet. Blant disse er Fikret Huseynli og Aqil Khalil fra opposisjonsavisen Azadliq (International Crisis Group 2010, s. 14).

Noen kilder hevder at det har blitt flere fysiske angrep på journalister de senere årene (International Crisis Group 2010, s. 14). Andre kilder trekker fram 2005–2006 som en periode med særlig mye trakassering av journalister (Popular Front, intervju november 2009). Enkelte kilder uttrykker at drapet på Elmar Hueinov i 2005 var kulminasjonen på en voldskampanje mot regimekritiske journalister. Etter en kort tøværperiode hardnet klimaet til igjen, og det har igjen blitt flere fysiske angrep på journalister, inkludert slag, overfall og kidnapping (Landguiden). Felles for de uavhengige kildene er at de hevder at ikke en eneste av disse sakene er blitt oppklart.

Myndighetene blir kritisert for å gjøre for lite i etterforskningen av sakene (International Crisis Group 2010, s. 14).

3.3 FORMELLE STRAFFEREAKSJONER

Journalister er blitt dømt til ulike former for straff, fra bøter, arbeidsstraff, betinget fengselsstraff til ubetinget fengselsstraff. En stor bot kan lamme avisen. Ikke bare journalisten men også redaktøren og eieren kan bli ilagt bøter (Turan Information Agency, intervju november 2009).

Noen journalister blir dømt for forhold som har sammenheng med journalistikk, mens andre blir dømt for helt andre forhold, for eksempel besittelse av narkotika og ”hooliganisme”. De fleste journalister som er blitt fengslet etter 2006, er blitt dømt for ærekrenkninger. Det gjaldt blant annet flere av de ti journalistene som ble dømt til fengselsstraff i 2008. Mange aviser og journalister har fått store bøter for ærekrenkning (Landguiden). Flere kilder hevder at slike saker ser ut til å være politisk motiverte og basert på fabrikkerte bevis (International Crisis Group 2010). Noen anmeldelser for ærekrenkning blir avvist av retten. For eksempel har onkelen til president Alijev to ganger forgjeves anmeldt journalister i opposisjonspressen (RFE/RL 2010a).

Antall journalister i fengsel varierer naturlig nok. På slutten av 2009 satt fire journalister inne (Turan Information Agency, intervju november 2009). I november 2010 sitter én journalist i fengsel, Eynulla Fatullayev.

Noen journalister har sluppet ut av fengslet før tiden. I april 2009 gjaldt det Mirza Sakit Zahidov, en opposisjonell satirisk poet, Ali Hasanov, sjefsredaktør i avisen Ideal og Asif Marzli, i ukeavisen Tezadlar. Det ble spekulert i om løslatelsen av disse tre innebar en ny praksis overfor journalister. Noen knyttet løslatelsen til den såkalte 17. mars benådningen, mens andre knyttet den til en uttalelse fra president Alijev 10. april 2009 om at ærekrenkningssakene ikke var i samsvar med europeisk standard. Men høsten 2009 ble en håndfull andre dømt for ærekrenkninger. Og allerede i mai 2009 var Nazim Guliyev, grunnleggeren av avisen Ideal, blitt dømt til seks måneder i fengsel for ærekrenkning (Grono 2010, s. 93). 26. desember 2009 ble en annen kjent journalist, Mushfig Huseynov i avisen Bizim Yol, satt fri etter et dekret fra president Alijev. Huseynov led av tuberkulose. Han hadde sonet to år av en straff på fem års fengsel. Opprinnelig var straffen satt til seks års fengsel. Huseynov ble dømt etter § 311 i straffeloven for passiv korrupsjon. Han hadde da skrevet flere artikler om mulig korrupsjon innenfor et departement (Reporters Without Borders 2009). 11. mars 2010 ble redaktøren av den opposisjonelle avisen Azadlig, Ganimat Zahidov, satt fri etter ordre fra presidenten.¹³ Zahidov var blitt dømt til fire års fengselsstraff 13. mai 2008 etter å ha skrevet kritiske artikler om regjeringen. Han ble arrestert i november 2007 og dømt etter § 127.2.3 i straffeloven for ”hooliganisme” (Reporters Without Borders 2010a).

I enkelte tilfeller har presidenten grepet inn med kritikk for bruk av fengselsstraff for ærekrenkning. Det skjedde for eksempel i april 2009. Asif Marzili, sjefsredaktør i

¹³ Zahid søkte om tidlig løslatelse i september 2009, men søknaden ble avslått angivelig fordi han hadde nektet å delta i en volleyballkamp blant de innsatte.

Tezadlar, var blitt dømt til ett års fengselsstraff, men ble løslatt etter presidentens kritikk (Council of Europe 2010, s. 6).

Det finnes tilfeller der journalister lar seg bruke i et maktspill mellom oligarker. Kanskje mottar de penger fra én oligark for å skrive nedsettende om en annen oligark. Dersom den siste oligarken anmelder forholdet, kan det føre til domfellelse av journalisten for eksempel ærekrenkning. Enkelte journalister forsøker å presse penger fra forretningsfolk eller offentlig ansatte for å unnlate å skrive om angivelig korrupsjon. Også i slike tilfeller kan journalisten bli dømt, kanskje etter mer eller mindre falske anklager. Flere av disse journalistene kan sies å drive en form for undersøkende journalistikk, men metodene har i mange tilfeller utartet eller pervertert til en form for pengeutpressing. Noen av dem blir offer for en lite rettferdig domstolsbehandling, men de kan ikke sies å være politiske fanger eller samvittighetsfanger (Menneskerettighetsorganisasjon i Aserbajdsjan, e-post oktober 2010).

I januar 2010 ble grunnleggeren av avisen Ideal, Nazim Guliyev, dømt til 13 år og 3 måneders fengsel. Han ble dømt for en rekke forhold, ærekrenkning, utpressing, trusler og narkotika (Institute for Reporters' Freedom and Safety 2010). Forfatteren av Freedom House sin rapport, Nations in Transit 2010, skriver at håp ble til frustrasjon da Guliyev først ble dømt for ærekrenkning i mai 2009 og deretter på nytt i januar 2010, etter at flere journalister var blitt satt fri våren 2009 (Grono 2010, s. 93).¹⁴ Guliyev er ikke på noen av listene til menneskerettighets- og presseorganisasjoner over fengslede journalister.

3.4 ELMAR HUSEINOV

Elmar Huseinov ble skutt og drept utenfor sitt hjem i Baku 2. mars 2005. Han hadde siden 1996 gitt ut tidsskriftet Monitor. Huseinov var en uredd og kritisk journalist og ble stadig mer populær blant mange lesere. Etter hvert fikk han store problemer, med mange tiltaler og inndragning av tidsskriftet to ganger. Han satt også et halvt år i fengsel. Landguiden hevder at drapet syntes å være et bestillingsmord. Opposisjonen hevder at presidenten selv og hans regime var innblandet i mordet. President Alijev fordømte mordet, men var tydeligvis urolig for reaksjonene etter mordet. Derfor beordret han regjeringsapparatet til ikke å gripe inn med rettslige skritt overfor mediene så lenge etterforskningen pågikk.

Flere ikke-statlige organisasjoner har hevdet at myndighetene har gjort for lite for å oppklare mordet. Organisasjonen ARTICLE 19 er blant dem som har kritisert regjeringen og hevder at det har sammenheng med det generelle klimaet for straffrihet overfor de som har forbrutt seg mot journalister (ARTICLE 19 2009c). Den dag i dag er ingen blitt pågrepet og dømt. Aserbajdsjanske myndigheter svarer at etterforskningen viste at to georgiske statsborgere som gjemmer seg i Georgia, er involvert i mordet. Til tross for flere utleveringsbegjæringer og etterlysning gjennom Interpol har Georgia nektet å gå med på utlevering (Council of Europe 2010, s. 24).

¹⁴ Forfatterens kilde angående straffeutmåling, paragrafer etc. er IFEX, International Freedom of Expression eXchange Alert 18. januar 2010, http://www.ifex.org/azerbaijan/2010/01/18/guliyev_imprisoned/.

3.5 NOVRUZALI MAMEDOV

17. august 2009 døde redaktøren Novruzali Mamedov (Mammadov) mens han sonet en fengselsstraff på 10 år etter å ha blitt dømt i juni 2008. Mamedov, som ble 68 år gammel, var redaktør av Talyshi Sado, en liten avis som kom ut 2 ganger i uka.¹⁵ Målgruppen var Aserbajdsjans etniske talysjer. Det ble aldri offentliggjort noen beviser i straffesaken, og saken gikk for lukkede dører. Men han ble anklaget for forræderi, og nyhetsmeldinger sa det ble hevdet at han hadde mottatt penger fra Iran til driften av avisen. Advokaten, familien og støttespillere hevdet at Mamedov hadde skrantende helse og at han ikke fikk nødvendig medisinsk oppfølging i fengslet da han begynte å bli dårligere. Myndighetene var derfor ansvarlig for hans dødsfall (CPJ 2010). I februar 2009 satt han 15 dager i isolat uten seng og varme klær. Det skulle ha forverret hans helsetilstand (Human Rights Watch 2010). Myndighetene på sin side hevder at legene undersøkte og behandlet Mamedov på ordinært vis. Videre hevder myndighetene at Mamedov ble dømt for forræderi mot staten og at dommen ikke hadde noen ting å gjøre med hans aktivitet for de etniske talysjerne (Council of Europe 2010, s. 8 og 24). Grono (2010, s. 94) påpeker at dommen falt etter at Mamedov hadde skrevet om trakassering av etniske minoriteter i Aserbajdsjan. Amnesty International (2010) hevder at rettssaken var politisk motivert og at Mamedov ikke fikk en rettferdig behandling. Han ble dømt fordi han hadde fremmet interessene til talysjerne, deres språk og kultur.

3.6 EYNULLA FATULLAYEV

Amnesty International anser Eynulla Fatullayev som en samvittighetsfange, og han regnes av mange menneskerettighetsaktivister som den mest prominente politiske fangen i Aserbajdsjan.¹⁶ I 2009 fikk han CPJ sin International Press Freedom Award (CPJ 2009). Han var redaktør av den russisk-språklige ukeavisen Realniy Azerbaijan og den aserisk-språklige dagsavisen Gündelik Azərbaycan som begge ble stengt¹⁷ etter at Fatullayev ble dømt i 2007. Fatullayev var tidligere en av redaktørene av Monitor, avisen der Elmar Huseynov var sjefsredaktør, som ble stengt i 2005. Fatullayev var kjent for sin tøffe kritikk av regjeringen samtidig som han var uavhengig av den politiske opposisjonen (Ahmedbeyli & Rzayev 2010).

Uavhengige observatører hevder at Fatullayev ble dømt for sine kritiske artikler. Han fikk til sammen 8 ½ års fengselsstraff i to rettssaker i april og oktober 2007. Den alvorligste anklagen gjaldt støtte til en terroristorganisasjon (Garakhanova 2010).¹⁸ Han fikk også en bot på 235 000 USD for skatteunndragelse. I 2005 skrev Fatullayev en artikkel der han stilte spørsmål ved den offisielle aserbajdsjanske versjonen om at armenske styrker hadde massakrert 700 aserere i Khojali under krigen om Nagorno-Karabakh i 1992. For dette ble han dømt for ærekrenkning og oppfordring til hat på etnisk grunnlag (Ahmedbeyli & Rzayev 2010). Terroranklagen hadde sammenheng med en artikkel Fatullayev skrev i 2007 der han kritiserte regjeringens politikk i

¹⁵ Avisen ble nedlagt etter dommen mot Mamedov.

¹⁶ Fatullayev fikk i juni 2009 Amnesty Internationals pris for journalister som arbeider under trusler (Landguiden).

¹⁷ Den offisielle forklaringen på stengningen var brudd på brannforskriftene (International Crisis Group 2010, s. 16).

¹⁸ Noen kilder formulerer det som at Fatullayev skulle ha kommet med terroristtrusler.

forhold til Iran (U.S. Department of State 2010, s. 13). CPJ (2010) hevder at Fatullayev ble fengslet fordi han hadde drevet undersøkelser for å finne ut av hvem som drepte Elmar Huseynov i 2005.

22. april 2010 avsa Den europeiske menneskerettighetsdomstolen en dom der den kritiserte flere sider ved rettssaken og dommen mot Fatullayev, og anmodet Aserbajdsjan om umiddelbart å sette Fatullayev fri. Aserbajdsjan etterkom ikke kravet (Council of Europe 2010, s. 5-6). 22. desember 2009 hevdet myndighetene at det var blitt funnet 0,22 gram heroin på Fatullayevs klær. OSSE (2009) var blant dem som uttalte at det var svært lite sannsynlig at Fatullayev skulle ha medvirket til smugling og/eller oppbevart heroin i fengslet. Flere kilder hevdet at heroinen var blitt plantet. 6. juli 2010 fikk Fatullayev sin tredje dom, denne gang 2 ½ års fengselsstraff for oppbevaring av heroin (RFE/RL 2010c).

I november 2010 opphevet Høyesterett alle anklagene mot Fatullayev bortsett fra den om besittelse av heroin. Han soner derfor nå bare straffen på 2 ½ år (RFE/RL 2010e).

3.7 BLOGGERNE ADNAN HAJIZADE OG EMIN MILLI¹⁹

I november 2009 ble bloggerne Adnan Hajizade og Emin Milli²⁰ dømt til henholdsvis 2 og 2 ½ års fengsel for ”hooliganisme”. Mange mente at den egentlige grunnen var publiseringen av en satirisk video på nettet. En rekke internasjonale og nasjonale organisasjoner krevde at de måtte settes fri. Men først i november 2010 ble de løslatt (RFE/RL 2010f). Det er ikke kjent at andre bloggere har fått fengselsstraff for sin virksomhet.

¹⁹ Bloggerne var aktive innenfor de sosiale mediene. Men ingen av dem kan sies å være journalister. Bloggernes situasjon har derfor ikke vært et tema i denne sammenheng.

²⁰ Emin Milli er bloggernavnet. Hans egentlige navn er Emin Abdullayev.

4. REFERANSER

4.1 SKRIFTLIGE KILDER

- Abbasov, I. (2009, 16. oktober). Grim Month for Azeri Journalists. London. *Institute for war & peace reporting*. Tilgjengelig fra <http://iwpr.net/report-news/grim-month-azeri-journalists> [lastet ned 18. oktober 2010]
- Ahmedbeyli, S. & Rzayev, S. (2010, 19. juni). Baku Defies European Judgement on Jailed Journalist. *Institute for War & Peace Reporting*. Tilgjengelig fra <http://iwpr.net/report-news/baku-defies-european-judgement-jailed-journalist> [lastet ned 4. oktober 2010]
- Amnesty International (2010). *Amnesty International Report 2010. The State of the World's Humans Rights*. London: Amnesty International. Tilgjengelig fra http://report2010.amnesty.org/sites/default/files/AIR2010_AZ_EN.pdf#page=16 [lastet ned 23. november 2010]
- ARTICLE 19 (2009a, 23. juli). *Azerbaijan: ARTICLE 19 Condemns Conviction of Journalists for Defamation*. London: ARTICLE 19. Tilgjengelig fra <http://www.article19.org/pdfs/press/azerbaijan-article-19-condemns-conviction-of-journalists-for-defamation.pdf> [lastet ned 23. november 2010]
- ARTICLE 19 (2009b, 3. november). *Azerbaijan: ARTICLE 19 Launches Report on the Right to Access to Information*. London: ARTICLE 19. Tilgjengelig fra <http://www.article19.org/pdfs/press/azerbaijan-article-19-launches-report-on-the-right-to-access-to-information.pdf> [lastet ned 23. november 2009]
- ARTICLE 19 (2009c, 20. juli). *UN: ARTICLE 19 Holds Azerbaijan to Account at the UN Human Rights Committee*. London: ARTICLE 19. Tilgjengelig fra <http://www.article19.org/pdfs/press/un-article-19-holds-azerbaijan-to-account-at-the-un-human-rights-committee.pdf> [lastet ned 23. november 2009]
- Council of Europe (2010, 29. juni). *Report by Thomas Hammarberg Commissioner for Human Rights of the Council of Europe. Following his visit to Azerbaijan from 1 to 5 March 2010*. Strasbourg: Council of Europe. Tilgjengelig fra <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1642017&Site=CommDH&BackColorIntranet=FEC65B&BackColorIntranet=FEC65B&BackColorLogged=FFC679> [lastet ned 23. november 2010]
- CPJ, dvs. Committee to Protect Journalists (2009, 23. september). *CPJ to honor five international journalists*. New York: CPJ. Tilgjengelig fra <http://cpj.org/awards/2009/ipfa-2009-awardees.php> [lastet ned 19. oktober 2010]

- CPJ (2010). *Attacks on the Press 2009: Azerbaijan*. New York: CPJ. Tilgjengelig fra <http://cpj.org/2010/02/attacks-on-the-press-2009-azerbaijan.php> [lastet ned 23. november 2010]
- [Criminal Code] (2000). *Criminal Code of the Azerbaijan Republic*. Baku: Parlamentet. Tilgjengelig fra <http://www.legislationline.org/download/action/download/id/1658/file/4b3ff87c005675cfd74058077132.htm/preview> [lastet ned 25. november 2010]
- Eurasianet (2009, 29. oktober). Baku Confronts Mass Media Paradox. *Eurasianet*. Tilgjengelig fra <http://www.eurasianet.org/departments/insightb/articles/eav103009a.shtml> [lastet ned 21. oktober 2010]
- Garakhanova, N. (2010, 5. juli). Azeri Authorities Dismiss Bad Human Rights Report. *Institute for War & Peace Reporting*. Tilgjengelig fra <http://iwpr.net/report-news/azeri-authorities-dismiss-bad-human-rights-report> [lastet ned 4. oktober 2010]
- Grono, M. F. (2010). *Nations in Transit 2010. Azerbaijan*. Washington, DC: Freedom House. Tilgjengelig fra <http://www.freedomhouse.org/images/File/nit/2010/NIT2010Azerbaijanfinal1.pdf> [lastet ned 23. november 2010]
- Human Rights Watch (2010). *World Report 2010. Azerbaijan*. New York: Human Rights Watch. Tilgjengelig fra <http://www.hrw.org/en/node/87607> [lastet ned 23. november 2010]
- Institute for Reporters' Freedom and Safety (2010, 15. januar). *Ideal newspaper founder sentenced to 13 years and 3 month imprisonment*. Baku: Institute for Reporter's Freedom and Safety.. Tilgjengelig fra <http://www.irfs.az/content/view/3323/lang/en/> [lastet ned 19. oktober 2010]
- International Crisis Group (2010, 3. september). *Azerbaijan: Vulnerable Stability*. Brussel: International Crisis Group. Tilgjengelig fra <http://www.crisisgroup.org/~media/Files/europe/caucasus/azerbaijan/207%20Azerbaijan%20-%20Vulnerable%20Stability.ashx> [lastet ned 23. november 2010]
- Kazimov, S. (2010, 25. februar). New Azeri Law Enrages Journalists. *Institute for War & Peace Reporting*. Tilgjengelig fra <http://iwpr.net/report-news/new-azeri-law-enrages-journalists> [lastet ned 18. oktober 2010]
- Landguiden. *Azerbajdzjan: Massmedier*. Stockholm: Utrikespolitiska Institutet. [Elektronisk abonnementsstjeneste, informasjon hentet 1. oktober 2010]
Tilgjengelig i Landdatabasen under Aserbajdsjan / Bakgrunn.
- OSSE (2009, 30. desember). *OSCE media freedom representative denounces "new provocation" against jailed Azerbaijani journalist*. Wien: OSSE. Tilgjengelig fra http://www.osce.org/fom/item_1_42272.html [lastet ned 5. oktober 2010]

- Reporters Without Borders (u.å.). *Press Freedom Index 2009*. Paris: Reporters Without Borders. Tilgjengelig fra <http://en.rsf.org/press-freedom-index-2009,1001.html> [lastet ned 23. november 2010]
- Reporters Without Borders (2009, 29. desember). *Newspaper journalist with TB finally freed under presidential pardon*. Paris: Reporters Without Borders. Tilgjengelig fra <http://en.rsf.org/azerbaijan-newspaper-journalist-with-tb-29-12-2009,33169.html> [lastet ned 19. oktober 2010]
- Reporters Without Borders (2010a, 19. mars). *Opposition newspaper editor freed on president's order*. Paris: Reporters Without Borders. Tilgjengelig fra <http://en.rsf.org/azerbaijan-opposition-newspaper-editor-freed-19-03-2010,36784.html> [lastet ned 18. oktober 2010]
- Reporters Without Borders (2010b, 25. august). *Security guards who attacked journalists go unpunished*. Paris: Reporters Without Borders. Tilgjengelig fra <http://en.rsf.org/azerbaijan-security-guards-who-attacked-25-08-2010,38208.html> [lastet ned 18. oktober 2010]
- RFE/RL dvs. Radio Free Europe/Radio Liberty (2010a 11. februar). *Azerbaijan Court Rejects Lawsuit By President's Uncle Against Journalists*. RFE/RL Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/Azerbaijan_Court_Rejects_Lawsuit_By_President's_Uncle_Against_Journalists/1955683.html [lastet ned 15. oktober 2010]
- RFE/RL (2010b, 29. juli). *Azerbaijani Journalists "Assaulted" In Baku*. RFE/RL. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/Azerbaijani_Journalists_Assaulted_In_Baku/2113291.html [lastet ned 24. oktober 2010]
- RFE/RL (2010c, 6. juli). *Jailed Azerbaijani Journalist Receives Third Sentence*. RFE/RL. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/Jailed_Azerbaijani_Journalist_Receives_Third_Sentence/2092596.html [lastet ned 15. oktober 2010]
- RFE/RL (2010d, 2. august). *Opposition Azerbaijani Journalists Barred From Office Due To Debt*. RFE/RL. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/Opposition_Azerbaijani_Journalists_Barred_From_Office_Due_To_Debt/2116635.html [lastet ned 14. oktober 2010]
- RFE/RL (2010e, 11. november). *Azerbaijani Supreme Court Annuls Some Charges Against Journalist*. RFE/RL. Tilgjengelig fra http://www.rferl.org/content/Azerbaijani_Supreme_Court_Annuls_Some_Charges_Against_Journalist/2217744.html [lastet ned 25. november 2010]
- RFE/RL (2010f, 22. november). *EU Envoy Welcomes Bloggers' Release in Azerbaijan*. RFE/RL. Tilgjengelig fra <http://www.rferl.org/content/article/2227370.html> [lastet ned 25. november 2010]
- Transparency International (u.å.). *Corruption Perceptions Index 2009*. Berlin: Transparency International. Tilgjengelig fra http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2009/cpi_2009_table [lastet ned 22. november 2010]

- U.S. Department of State (2010, 11. mars). *2009 Human Rights Report: Azerbaijan*. Washington, DC: U.S. Department of State. Tilgjengelig fra <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2009/eur/136020.htm> [lastet ned 23. november 2010]
- Utrikesdepartementet (2008). *Mänskliga rättigheter i Azerbajdzjan 2007*. Stockholm: Utrikesdepartementet. Tilgjengelig fra http://www.manskligarattigheter.gov.se/dynamaster/file_archive/080325/60d786a18ae5805f99c060820498cda2/Azerbajdzjan.doc [lastet ned 23. november 2010]

4.2 MUNTlige KILDER

- Aran Human Rights Center. Møte i en region 20. november 2009.
- Azerbaijan Democratic Party, ved leder Sardar Jalaloglu. Møte i Baku 17. november 2009.
- Dalga. Møte i Baku 19. og 21. november 2009.
- Liberal Party, ved Ali Aliyev. Møte i Baku 17. november 2009.
- Menneskerettighetsorganisasjoner i en region. Møte 20. november 2009.
- Menneskerettighetsorganisasjon i Aserbajdsjan. E-post 18. oktober 2010.
- Musavat, ved nestleder Arif Hajili. Møte i Baku 17. november 2009.
- Musavat, lokallag i en region. Møte 20. november 2009.
- Peace and Democracy Institute, ved leder Leyla Yunus. Møte i Baku 18. november 2009.
- Popular Front, dvs. reformvingen av Azerbaijan Popular Front, ved leder Ali Karimli. Møte i Baku 17. november 2009.
- Turan Information Agency, ved Mehman Aliyev. Møte i Baku 17. november 2009.